

19.2.2019

20/000/2018
JulkinenLiikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

LVM/1557/03/2018

Lausunto vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain kokonaisuudistusta koskevasta arviomuistioluonnoksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikossa mainitussa asiassa. Säteilyturvakeskus (STUK) on saanut lausunnon antamiselle lisää aikaa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Digitalisaatio

Kuljetuksen sijaintitieto olisi erityisesti korkea-aktiivisten umpilähteiden osalta hyödyllinen tieto valvontaviranomaiselle. Tiedon käsittelyssä olisi toisaalta pidettävä huolta siitä, että se ei joudu sivullisten haltuun.

Säteilylaissa on velvoite ilmoittaa STUKille jokaisesta korkea-aktiivisen umpilähteen kuljetuksesta. Ilmoitusvelvollisuutta voitaisiin mahdollisesti keventää, jos tieto on muuta kautta STUKin saatavilla.

Säteilyturvallisuuden kannalta on muitakin tietoja, joita valvontaviranomaisella olisi hyvä olla, esimerkiksi tilapäiseen säilytykseen käytettävässä paikassa oleva radioaktiivisen aineen määrä.

Jos kuljetusyrytyksiä varten suunnitellaan rekisteriä, oikeus kuljettaa luokan 7 aineita tulisi olla mukana rekisterin tietosisällössä.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain tausta

Sääntely on nykyisin vaikeasti hahmotettavaa. Selkeä tarve kokonaisuudistukselle on siis olemassa. Asetusten lukumäärää tulisi selvästi vähentää. Lisäksi suurempi määrä lyhyempiä lain pykälä tekisi lainsäädännöstä helppolukuisemman. Tällöin myös myöhempien muutoksien toteuttaminen olisi helpompaa, eivätkä muutokset liiaksi paisuttaisi yksittäisiä pykälä.

On asianmukaista, että Liikenne- ja viestintävirasto antaa radioaktiivisia aineita koskevat määräykset myös jatkossa. Yhteistyö on ollut toimivaa.

19.2.2019

20/000/2018
Julkinen

Soveltamisala ja tarkoitus

Säteilylainsäädännöstä ja ydinenergiainsäädännöstä johtuu vaatimuksia radioaktiivisten aineiden kuljetukselle ja hallussapidolle. VAK-lainsäädäntöön voisi olla aiheellista lisätä viittaukset näihin vaatimuksiin.

Viranomaisten valvontatehtävät vaarallisten aineiden kuljetuksissa

Säteilyturvakeskus

VAK-lainsäädännössä määritellyille STUKin tehtäville tulisi tehdä kokonaistarkastelu. STUKille on annettu useita tehtäviä. Nykyisellä budjetoinnilla näistä selviytyminen on haastavaa.

Valvonta, seuraamukset ja hallinnolliset pakkokeinot

Valvonta

STUK valvoo niiden toimijoiden kuljetusjärjestelyjä, joilla on säteilylaissa tarkoitettu turvallisuuslupa. Muiden osalta valvontaa vaikeuttaa se, että toimijat eivät ole suurimpia toimijoita lukuun ottamatta STUKin tiedossa.

Esimerkiksi säteilysuojeluohjelma on vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (194/2002) nojalla toimitettava tiedoksi STUKille ennen kuljetus- tai säilytystoimintaan ryhtymistä. Näitä on vastaanotettu vain muutamia.

Turvallisuusneuvonantajan käyttämisvelvollisuudesta tulisi säätää nykyistä yksiselitteisemmin. Valvontaviranomaisen olisi helpompi puuttua laiminlyönteihin.

Seuraamukset

Kuljetusrikkomuksesta tulisi säätää nykyistä täsmällisemmin. STUK kannattaa myös hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttöönoton selvittämistä.

Sanktioitua voisi olla esimerkiksi säteilysuojeluohjelman toimittamisen laiminlyönti ja turvallisuusneuvonantajan käyttämättä jättäminen.

19.2.2019

20/000/2018
Julkinen

Tilapäinen säilytys

Tilapäistä säilytystä koskevalle sääntelylle on tarvetta. Rajapinnat muuhun sääntelyyn on tärkeää huomioida. Esimerkiksi radioaktiivisen aineen hallussapitoon tarvitaan säteilylaissa tarkoitettu turvallisuuslupa, ja säilytykseen liittyy säteilyturvallisuus- ja turvajärjestelyvaatimuksia sekä sääntelyä vakuudesta.

Henkilöturvallisuusselvitys

STUK kannattaa turvallisuusselvityksen tekemähdollisuuden laajentamista korkea-aktiivisten umpilähteiden kuljetuksiin sekä kuljetuksiin, joita varten on tehtävä turvasuunnitelma.

Lisäksi voisi harkita, tulisiko turvallisuusselvitys olla joidenkin kuljetusten osalta pakollinen.

Turvallisuusneuvonantajarekisteri

STUK kannattaa turvallisuusneuvonantajarekisterin perustamista. Pätevyudet olisivat nykyistä helpommin selvitettävissä.

Muuta

STUKilla on halukkuutta osallistua VAK-lainsäädännön uudistamiseen.

Pääjohtajan sijainen,
johtaja

Kaisa Koskinen

Lakimies

Ville Haataja

